

مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری که در دولت‌های قبل نقش ایده‌پرداز داشت، تعطیل می‌شود؟

مهم‌ترین بازوی فکری دولت در خطر تعطیلی

صفحه ۲

روزنامه خبری-تحلیلی، دانشگاهی صبح ایران
صدای نخبگان، نگاه جوانان

۱۶ صفحه
۵۰۰۰ تومان

فصل جدید را بدو مضمون:
روایت سال‌های جنگ

شماره مسلسل ۴۶۴
پخشیه ۱۱ تیر ۱۴۰۳
۱۳۰ نسخه ۱۴۴۴
۲۰۲۳

محسن یزدی، رئیس شبکه مستند تلویزیون در آستانه عزل است

داستان تراژیک مستند

۱۳ و ۱۲

www.fdn.ir | ۱۳۸۳ | vol.15 | No. 3901 | ۱

اختلاف وزارت بهداشت و وزارت اقتصاد بر سر مجوز پزشکی ادامه دارد، ریشه ماجرا کجاست؟

پزشکان جوان گروگان امضای طلایی

۴ استان در لیست قرمز مهاجرت

در حالی که خالص افزایش جمعیت ۴ استان طی ۱۵ سال اخیر فقط ۶ تا ۷ درصد بوده این مقدار برای برخی استان‌ها ۳۰ تا ۴۰ درصد است

«»

«فرهیختگان» وضعیت برترین ناشران مقالات علمی جهان را بررسی کرد

خسب‌ترین کشورها در انتشار

مقالات علمی را بشناسید

«»

شورش پیچیده، سرکوب خشن

اعتراضات در فرانسه برخلاف دفعه‌های قبل چندلایه است دولت مکرون از ۴۵۰۰۰ افسر برای سرکوب استفاده می‌کند

«»

« یادداشت - ۲ »

« یادداشت - ۱ »

۵ نکته درباره پاسداشت ناجیان ایران

حرکت به‌سوی «جامعه اسلامی» است، اما این بدان معنا نیست که فرآیند جامعه‌پردازی باید تا تشکیل دولت اسلامی متوقف شود، لذا به‌نظر می‌رسد در هر زمانی که قوای سه‌گانه به‌عنوان عناصر اصلی حرکت به‌سوی دولت اسلامی، حرکتی امیدبخش و جهادی به سوی حاکمیت هرچه بیشتر اسلام و آرمان‌های انقلاب را در دستور کار خود قرار داده‌اند، ادبیات رهبر معظم انقلاب بیشتر آفق جامعه‌پردازانه و تمدنی به خود گرفته است. بنابراین حالا که «دولتی مردمی و علاقه‌مند به حرکت‌ها و هدف‌های مردمی و دارای ریل جداگانه‌ای غیر از دولت محترم قبلی» در مصدر کار قرار گرفته است و مجلسی «انقلابی، باسواد، جوان، پرتحرک، پرکار» روی کار آمده که با تلاش مستمر نمایندگان، «مشکلات کشور شناخته شده و براساس شناخت مشکلات، قانون گذاشته شده» و قوانینی راهبردی تصویب شده است، ایشان با فراغ‌بال بیشتری به تبیین ملزومات جامعه‌پردازی و حرکت به‌سوی چشم‌انداز تمدنی می‌پردازند. اشاره رهبر انقلاب به مواردی همچون نقش و وظیفه «هسته‌های مقاومت در مساجد و هیات‌ها»، در تقویت ایمان و امید در جامعه و مقابله با «شبهه‌آفرینی و یأس‌آفرینی» دشمن، جایگاه و کارکرد دانشجویان و دانشگاهیان به‌عنوان «صفوف مقدم» حضور «سخت‌افزاری و نرم‌افزاری» جهت تعیین جایگاه ایران در «نظم جدید جهانی» و تعیین نقش و جایگاه شهدا و خانواده‌های ایشان به‌عنوان قشر پیشرو در تعیین «سرنوشت کشور» در «حساس‌ترین مقاطع تاریخ کشور» را می‌توان از جمله ورودهای ایشان به تعیین خطوط راهمندی جامعه‌پردازی در جامعه ایران دانست.

۱ گسترش فرهنگ ایثار و جهاد به همه عرصه‌ها و اقشار

گسترش فرهنگ «جهاد، ایثار و شهادت» به حوزه‌های مختلف و اقشار گوناگون جامعه را می‌توان از دیگر دستاوردهای انقلاب اسلامی در دهه اخیر دانست که ریشه آن را باید در راهبری کلان رهبر معظم انقلاب جست‌وجو کرد. چند دهه گذشته، زمانی که رهبر انقلاب از ادبیات به‌ظاهر نظامی و عباراتی همچون «جهاد علمی»، «ناتوی فرهنگی»، «جنگ اراده‌ها» و... برای تبیین حوزه‌های غیرنظامی –به‌خصوص علم و فرهنگ- استفاده می‌کردند، عده‌ای بر ایشان خرده می‌گرفتند که تحلیل این عرصه‌ها با این ادبیات و گسترش ادبیات تقابل با دشمن در حوزه‌های غیرنظامی با روح علم و فرهنگ سازگار نیست. اما گذشت زمان نشان داد دشمن در همه این عرصه‌ها در حال مقابله با شکل‌گیری «ایران قوی» است و وقتی اقشار مختلف فعال در حوزه‌های گوناگون، فهم صحیحی از جایگاه خود به‌عنوان عرصه‌ای جهت ایثار برای سربلندی ملت و جبهه‌ای جهت مقابله با فشار و دسیسه‌های دشمن داشته باشند، همان ثمرات و نتایجی که فرهنگ جهاد و ایثار در دوران دفاع مقدس به‌دنبال داشت، در سایر حوزه‌ها نیز خود را نشان خواهد داد.

ادامه در صفحه ۳

مجتبی باباخانی

عضو هسته مکتب امام مرکز رشد دانشگاه امام صادق(ع)

رهبر معظم انقلاب اسلامی در روز دوشنبه هفته گذشته پس از پنج‌سال، دیداری صمیمی با تعداد زیادی از خانواده‌های شهدا داشتند که برگزاری این دیدار در موقعیت کنونی و نکات مطرح‌شده از سوی ایشان از جهات مختلف قابل تحلیل به‌نظر می‌رسد. در این نوشته تلاش می‌شود به گوشه‌هایی از اهمیت، اهداف و جایگاه این دیدار از نگاه نگارنده اشاره شود.

۱ شهدا سرنوشت ایران را عوض کردند

رهبر معظم انقلاب در این دیدار شهدا را بزرگ‌ترین «قهرمان‌های کشور» معرفی می‌کنند که در «حساس‌ترین مقاطع تاریخ کشور» همچون پیروزی انقلاب اسلامی، هشت‌سال دفاع مقدس و فتنه‌انگیزی‌ها و آشوب‌آفرینی‌های دشمنان، «سرنوشت کشور را عوض کردند» و «به‌سمت سربلندی کشاندند». لذا به‌نظری می‌رسد برگزاری چنین دیداری در این زمان از آن جهت حائز اهمیت باشد که می‌توان گفت انقلاب اسلامی یک‌بار دیگر با ایثار، از خودگذشتگی‌ها و حماسه‌آفرینی‌های شهدایی همچون شهید عجمیان، علی‌وردی و... یک مرحله حساس از «جنگ ترکیبی» دشمن را که هدفش «سست کردن اراده ملت و خاموش کردن امیدهای ملت ایران» و غافل کردن ملت از نیروی خودش بود، پشت‌سر گذاشت. در چنین شرایطی رهبر معظم انقلاب با برگزاری دیداری صمیمی با خانواده‌های شهدا، با تبیین مجاهدت‌ها و از خودگذشتگی‌های ایشان، ضمن تأکید بر توجه به جایگاه خاص این قشر در جامعه ایران، نقش فرهنگ ایثار و شهادت‌طلبی در تعیین سرنوشت یک ملت را به عموم جامعه متذکر می‌شوند.

می‌توان این‌گونه گفت که از نگاه رهبر انقلاب «ملتی که به استقبال خطر رفتن در راه خدا و شهادت در راه او را، سعادت و یک موفقیت بزرگ می‌داند، هیچ نیرویی توانایی ایستادگی در مقابل آن را ندارد و آن ملت همواره برنده است و پیش خواهد رفت»؛ لذا راه برون‌رفت فتنه‌ها و ابتلائات آینده نیز تکریم شهدا و خانواده‌های ایشان و گسترش فرهنگ ایثار و شهادت در جامعه است.

۲ توجه به جایگاه شهدا و خانواده‌های ایشان؛ گامی به‌سوی جامعه‌پردازی

رهبر معظم انقلاب اسلامی در تبیین مراحل پنج‌گانه نیل به تمدن نوین اسلامی معتقدند با وقوع «انقلاب اسلامی» و تشکیل «نظام اسلامی» دو گام اولیه این مسیر طی شده است و اکنون در مرحله حرکت به‌سوی تشکیل «دولت اسلامی» قرار داریم و سپس باید به‌سوی شکل‌گیری «جامعه اسلامی» که گام نهایی جهت نیل به «تمدن نوین اسلامی» است، حرکت کنیم. هرچند در اندیشه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تشکیل «دولت اسلامی» لازمه

۲۰ دلیل وجود شکاف میان سخن و عمل در نظام حکمرانی ما

۱ دوم. وجود تعارضات پنهان میان سیاست‌ها و شعارها

اینکه میان سیاست‌های کلان، تعارضی وجود دارد یا ندارد، یک تشخیص فردی نمی‌تواند باشد و تنها از عهده یک دستگاه فکری برمی‌آید. اما قبل از شناسایی تعارضات باید دید چه میزان در فرآیند سیاست‌گذاری تفکر روشن و منسجمی وجود داشته است؟ در واقع، اگر تفکر یا عقلانیت حاکم بر تعیین سیاست‌ها، فارغ از کلی‌گویی‌ها یا آرمان‌سراییه‌ها، درباره مکاتب و نظریه‌های گوناگون فرهنگی، سیاسی و اقتصادی و مرزهای ظریف میان آنها اشراف نداشته باشد، سیاست‌ها به‌مرکز تعارضات آشکار و پنهان تبدیل می‌شود. نمونه‌های زیادی قابل ذکر است که به‌دلیل ضیق فرصت به جزئیات آنها نمی‌پردازم، اما گاهی ما نمی‌دانیم که برخی سیاست‌ها ما لیبرال است، در حالی که بعضی دیگر از سیاست‌ها سوسیالیستی و دفع‌کننده سیاست‌های لیبرال است و در نتیجه آتش شور و تند و تیزی طبع شده که خوردن آن برای کسی ممکن نیست.

۲ سوم. نبود اتفاق نظر نخبگانی روی سیاست‌ها و شعارها

بعد از تعیین سیاست‌ها مبتنی بر محاسبات دقیق و همچنین رفع تعارضات، شکل‌گیری اتفاق نظر نخبگانی و رفع تشتت در مواضع امری ضروری است. با این حال نباید از نظر دور داشت که اتفاق نظر نخبگانی با برگزاری جلسات سخنرانی و ارائه بحث یک‌طرفه حاصل نمی‌شود. در واقع اینچنانیز دیا لوگ‌های دقیق و حساب‌شده با سسطوح گوناگون نخبگان به‌معنای ایجاد مجال کافی برای مباحثه غیر تشریفاتی با آنان (به‌دور از هرگونه حساس‌سوری) است. اگر نخبه‌ای در دیا لوگ‌های تخصصی و آزاد، نظر واقعی خود را ابراز نکند و بعداً نظر دیگری از او بروز پیدا کند، لااقل نفاق و دورویی او بر همگان آشکار خواهد شد.

۳ چهارم. بی‌اعتنایی به لوازم تحقق سیاست‌ها

یا ناتوانی در فراهم‌سازی آنها

یک سیاستگذار یا نهاد سیاستگذار در هر تراز، در زمان سیاست‌گذاری نه تنها باید آگاهی عمیق و غیرشعاری از ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل (و البته روزآمد) کشور داشته باشد، بلکه می‌بایست از محاسبات روشن و دقیق درباره چگونگی به‌فعل رساندن ظرفیت‌ها نیز برخوردار باشد. با این حال، مساله مهم دیگر این است که بر فرض آگاهی عمیق از ظرفیت‌ها، باید از خود پرسید، آیا توانایی لازم برای به‌میدان آوردن ظرفیت‌های فعلیت‌یافته در جهت تحقق سیاست‌ها وجود دارد یا نه؟ گاهی سیاست‌هایی در نظام تعیین می‌شود که به‌طور قطع یا ظرفیت‌های فعلیت‌یافته‌ای برای تحقق آنها نیست یا محاسبات علمی توانایی لازم برای اجرای سیاست‌ها را نفی می‌کند. در چنین شرایطی، عدم وضع سیاست‌هایی که فعلاً لباس عمل نخواهد پوشید، ترجیح عقلی دارد. ادامه در صفحه ۱۵

رضا غلامی

مدرس و پژوهشگر فلسفه سیاسی

از ۴۴ سال از آغاز خود، همچنان نتوانسته در نظام حکمرانی، بسیاری از حرف‌ها و شعارهای جذاب خود را عملی ساخته یا به‌عمل نزدیک کند؟ صرف‌نظر از اینکه چه بخشی از این پرسش واقعی و چه بخشی تحت‌تأثیر فضای رسانه‌ای زاینده شده، پاسخ به آن در گرو مشاهدات و تحلیل‌های چندجانبه است و لذا آن‌طور که تصور می‌شود، آسان نیست؛ از سوی دیگر جواب‌گویی به این پرسش با رودرپایستی و پنهان‌کاری سازگار نیست. ممکن است بیان برخی واقعیت‌ها در این زمینه برای بعضی متعصبان، تلخ‌کامی به‌وجود بیاورد اما مانند بیماری که برای درمان خود باید به خوردن داروی تلخ تن دهد، همه ما نیز برای عبور از این شرایط سخت، چاره‌ای جز تن دادن به این تلخ‌کامی نداریم. به‌هرحال براساس اصول ثابت حکمرانی و در نظر گرفتن درس‌های رایج در علوم سیاسی، شاید بتوان گفت در کشور ما چند عامل در ایجاد شکاف میان حرف و عمل وجود دارد که احتمالاً اشاره به آنها برای بررسی‌های تکمیلی و یافتن پاسخ مناسب‌تر، اثربخش است:

۴ یکم. کمبود محاسبات واقع‌گرایانه در سیاست‌های کلان

و به تبع آن، شعارها

هرچند دانش سیاسی نقش اصلی را در این محاسبات دارد اما پیش از دانش سیاسی، عقلانیت سیاسی، پیش‌فرض‌های اصلی دانش سیاسی را به‌وجود می‌آورد. برای دستیابی به عقلانیت سیاسی، گام اصلی و درعین‌حال مداوم، شکل‌گیری دیا لوگ سران نظام حکمرانی با عناصر لایه‌های مختلف حکمرانی، دیا لوگ سران نظام حکمرانی با کارشناسان عالی و زبده در امور مرتبط با حکمرانی و مهم‌تر از همه، دیا لوگ سران نظام با نمایندگان احزاب، مجامع، انجمن‌ها و اتحادیه‌های مدنی است. نباید از نظر دور داشت که این دیا لوگ‌ها نباید تشریفاتی و با رویکرد پوپولیستی انجام شود. شاید ذکر این نکته خالی از لطف نباشد که دیا لوگ به این معنا، در کشور ما به‌ندرت اتفاق می‌افتد. به‌همین دلیل ما از فهم دقیقی از موقعیت فکری خود در میان ایسم‌های گوناگون و رایج در دنیای مدرن بهره‌مند نبوده و میان آنها غوطه می‌خوریم. مثلاً نمی‌دانیم لیبرال هستیم یا مارکسیست؟ نولیبرال هستیم یا نورماکسیست؟ فردگرا هستیم یا جامعه‌گرا؟ (البته بدیهی است که بودن در اتمسفر هر یک از ایسم‌ها، باید‌ها و نیاید‌هایی را به ما تحمیل خواهد کرد.) آیا اگر هیچ‌کدام آنها نیستیم، مکتب دیگری را ابداع کرده‌ایم؟ این مکتب دقیقاً چیست و چه منطقی دارد؟ ...

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای دکتر سیدعباس صالحی، نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست موسسه اطلاعات

خبر درگذشت همشیره مکرمه جنابعالی موجب تأثر و تأسف گردید. اینجانب این مصیبت را به جنابعالی، خانواده معزز و به‌ویژه همسر گرامی آن مرحومه آقای دکتر علیرضا واسعی تسلیت عرض نموده، از درگاه خداوند متعال برای آن بانوی مکرمه رحمت واسعه الهی و برای شما و سایر بازماندگان صبر جمیل و اجر جزیل مسالت دارم.

علی اکبر ولایتی

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقایان محمود فرازنده و حسن فرازنده

درگذشت همشیره گرامی‌تان را تسلیت عرض نموده‌ام و از درگاه خداوند متعال برای آن مرحومه رحمت واسعه الهی و برای شما و خانواده محترم تان صبر و اجر مسالت دارم.

علی اکبر ولایتی

انا لله و انا الیه راجعون

جناب آقای دکتر سیدعلیرضا ناجی

درگذشت والده گرامی‌تان را تسلیت عرض نموده‌ام و از درگاه خداوند متعال برای آن مرحومه رحمت واسعه الهی و برای شما و خانواده محترم تان صبر و اجر مسالت دارم.

علی اکبر ولایتی